TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. balandžio 28 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2014/24/ES – Viešieji pirkimai – 63 straipsnis – Ekonominės veiklos vykdytojų grupės naudojimasis kitų ūkio subjektų pajėgumais – Perkančiosios organizacijos galimybė reikalauti, kad tam tikras esmines užduotis atliktų šios grupės dalyvis – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad įgaliotoji įmonė turi atitikti kriterijus ir teikti didžiąją dalį paslaugų“

Byloje C-642/20

dėl *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicilijos regiono administracinės justicijos taryba, Italija) 2020 m. spalio 14 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2020 m. lapkričio 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Caruter Srl

prieš

S.R.R. Messina Provincia SCpA,

Comune di Basicò,

Comune di Falcone,

Comune di Fondachelli Fantina,

Comune di Gioiosa Marea,

Comune di Librizzi,

Comune di Mazzarrà Sant’Andrea,

Comune di Montagnareale,

Comune di Oliveri,

Comune di Piraino,

Comune di San Piero Patti,

* Proceso kalba: italų.

Comune di Sant'Angelo di Brolo,

Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina,

Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità,

dalyvaujant:

Ditta individuale Pippo Pizzo,

Onofaro Antonino Srl,

Gial Plast Srl,

Colombo Biagio Srl,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai S. Rodin (pranešėjas), J.-C. Bonichot, L. S. Rossi ir O. Spineanu-Matei,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Ditta individuale Pippo Pizzo*, atstovaujamos *avvocato* R. Rotigliano,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* C. Colelli ir *procuratore dello Stato* M. Cherubini,

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Wils, G. Gattinara ir P. Ondrůšek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 63 straipsnio, siejamo su įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas principais, įtvirtintais SESV 49 ir 56 straipsniuose, išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Caruter Srl* ginčą su *S.R.R. Messina Provincia SCpA* (toliau – SRR), *Comune di Basicò* (Basicò savivaldybė, Italija), *Comune di Falcone* (Falcone savivaldybė, Italija), *Comune di Fondachelli Fantina* (Fondachelli Fantina savivaldybė, Italija), *Comune di Gioiosa Marea* (Gioiosa Marea savivaldybė, Italija), *Comune di Librizzi* (Librizzi savivaldybė, Italija), *Comune di Mazzarrà Sant'Andrea* (Mazzarrà Sant'Andrea savivaldybė, Italija), *Comune di Montagnareale* (Montagnareale savivaldybė, Italija), *Comune di Oliveri* (Oliverio savivaldybė, Italija), *Comune di Piraino* (Piraino savivaldybė, Italija), *Comune di San Piero Patti* (San Piero Patti savivaldybė, Italija), *Comune di Sant'Angelo di Brolo* (Sant-Angelo di Brolo savivaldybė, Italija), *Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina* (Sicilijos regionas – Urega – Mesinos regioninė viešųjų darbų konkursų tarnyba, Italija) ir *Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità* (Sicilijos regionas – Infrastruktūrų ir mobilumo regioninė direkcija, Italija) dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo dėl rūšiuotų ir nerūšiuotų kietųjų komunalinių atliekų šalinimo, rinkimo ir vežimo bei kitų visuomenės higienos paslaugų teikimo 33 SRR aptarnaujamose savivaldybėse.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2014/24 1 ir 2 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) valstybės narės institucijų arba jų vardu vykdomas viešųjų sutarčių skyrimas [vykdomi viešieji pirkimai] turi atitikti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) principus, visų pirma laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas srityse, taip pat iš šių laisvių kylančius principus, kaip antai lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principus. Vis dėlto atvejams, kai viešosios sutartys [viešieji pirkimai] viršija tam tikrą vertę, turėtų būti parengtos nuostatos dėl nacionalinių pirkimo procedūrų koordinavimo, siekiant užtikrinti, kad tie principai būtų įgyvendinti praktiškai, o viešieji pirkimai – atverti konkurencijai;

(2) <…> reikėtų persvarstyti ir modernizuoti viešųjų pirkimų taisykles <…> kad būtų padidintas viešųjų išlaidų efektyvumas, visų pirma sudarant palankesnes sąlygas mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) dalyvavimui viešuosiuose pirkimuose <…>. Taip pat reikia išaiškinti svarbiausias sąvokas ir koncepcijas, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir įtraukti tam tikri tvirtai nusistovėjusios susijusios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos aspektai“.

4 Šios direktyvos 2 straipsnio „Terminų apibrėžtys“ 1 dalyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

10. ekonominės veiklos vykdytojas – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo arba viešasis subjektas, arba tokių asmenų ir (arba) subjektų grupė, įskaitant bet kokias laikinas įmonių asociacijas, kurie rinkoje siūlosi vykdyti darbus ir (arba) darbą, tiekti produktus ar teikti paslaugas;

<…>“

5 Šios direktyvos 19 straipsnio „Ekonominės veiklos vykdytojai“ 2 dalyje numatyta:

„Pirkimo procedūrose gali dalyvauti ekonominės veiklos vykdytojų grupės, įskaitant laikinas asociacijas. Perkančiosios organizacijos iš jų nereikalauja turėti konkrečią teisinę formą tam, kad jos galėtų pateikti pasiūlymą ar prašymą dalyvauti.

Prireikus perkančiosios organizacijos gali pirkimo dokumentuose paaiškinti, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupės turi įvykdyti ekonominės ir finansinės būklės ar techninių ir profesinių pajėgumų reikalavimus, nurodytus 58 straipsnyje su sąlyga, kad tai pagrįsta objektyviomis priežastimis ir yra proporcinga. Valstybės narės gali nustatyti standartines sąlygas, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupės turi įvykdyti tuos reikalavimus.

Bet kokios tokių ekonominės veiklos vykdytojų grupių atliekamo sutarties vykdymo sąlygos, kurios skiriasi nuo tų, kurios nustatytos atskiriems dalyviams, taip pat turi būti pagrįstos objektyviomis priežastimis ir turi būti proporcingos.“

6 Tos pačios direktyvos 58 straipsnio „Atrankos kriterijai“ 3 ir 4 dalyse nustatyta:

„3. Kalbant apie ekonominę ir finansinę būklę, perkančiosios organizacijos gali nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrinama, kad ekonominės veiklos vykdytojai turėtų būtiną ekonominį ir finansinį pajėgumą įvykdyti sutartį. Tuo tikslu perkančiosios organizacijos visų pirma gali nustatyti tam tikrą būtiną ekonominės veiklos vykdytojų metinę apyvartą, įskaitant tam tikrą būtiną apyvartą srityje, kuriai taikoma sutartis. Be to, perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai pateiktų informaciją apie savo metines finansines ataskaitas <…>. Jos taip pat gali reikalauti tinkamo profesinės rizikos civilinės atsakomybės draudimo lygio.

<…>

4. Kalbant apie techninius ir profesinius pajėgumus, perkančiosios organizacijos gali nustatyti reikalavimus, kuriais siekiama užtikrinti, kad ekonominės veiklos vykdytojai turėtų sutarčiai įvykdyti pagal atitinkamą kokybės standartą būtinus žmogiškuosius ir techninius išteklius bei patirtį.

<…>“

7 Direktyvos 2014/24 63 straipsnyje „Rėmimasis kitų subjektų pajėgumu“ nustatyta:

„1. Pagal 58 straipsnio 3 dalį nustatytų kriterijų, susijusių su ekonomine ir finansine būkle, ir pagal 58 straipsnio 4 dalį nustatytų kriterijų, susijusių su techniniu ir profesiniu pajėgumu, atžvilgiu ekonominės veiklos vykdytojas atitinkamais atvejais dėl konkrečios sutarties [konkretaus pirkimo] gali remtis kitų subjektų pajėgumu, nepriklausomai nuo ryšių su jais teisinio pobūdžio. Tačiau kriterijų, susijusių su išsilavinimu ir profesinėmis kvalifikacijomis <…> arba su atitinkama profesine patirtimi, atžvilgiu ekonominės veiklos vykdytojai gali remtis kitų subjektų pajėgumu tik tuo atveju, kai pastarieji atliks tuos darbus ar teiks tas paslaugas, kuriems reikalaujama šių pajėgumų. Kai ekonominės veiklos vykdytojas pageidauja remtis kitų subjektų pajėgumu, jis perkančiajai organizacijai turi įrodyti, pavyzdžiui, pateikdamas šių subjektų tuo tikslu patvirtintą įsipareigojimą, kad jis turės reikiamus išteklius.

<…>

Tomis pačiomis sąlygomis 19 straipsnio 2 dalyje nurodyta ekonominės veiklos vykdytojų grupė gali remtis grupės dalyvių arba kitų subjektų pajėgumu.

2. Darbų pirkimo sutarčių, paslaugų pirkimo sutarčių ir įrengimo ar montavimo operacijų pagal prekių pirkimo sutartį atveju perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad tam tikras esmines užduotis tiesiogiai atliktų pats konkurso dalyvis, o kai pasiūlymą teikia 19 straipsnio 2 dalyje nurodyta ekonominės veiklos vykdytojų grupė – tos grupės dalyvis.“

Italijos teisė

8 *2016 m. balandžio 18 d. decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici (supplemento ordinario alla GURI n. 91, del 19 aprile 2016)* (Viešųjų pirkimų kodeksas) 83 straipsnio, susijusio su atrankos kriterijais ir pagalba rengiant dokumentus, 8 dalyje nustatyta:

„Perkančiosios organizacijos skelbime apie pirkimą arba kvietime patvirtinti susidomėjimą nurodo reikalaujamas dalyvavimo sąlygas, kurios gali būti išreikštos kaip minimalūs pajėgumai, ir priimtinas įrodinėjimo priemones; jos taip pat formaliai ir iš esmės patikrina praktinius įgyvendinimo pajėgumus, techninius ir profesinius gebėjimus, įskaitant įmonės vidaus žmogiškuosius išteklius, taip pat faktiškai vykdomą veiklą. 45 straipsnio 2 dalies d, e, f ir g punktuose nurodytų subjektų atveju skelbime apie pirkimą nurodoma, kokia dalimi įvairūs konkuruojantys dalyviai turi atitikti šiuos kriterijus. Bet kuriuo atveju įgaliotinis turi atitikti kriterijus ir teikti didžiąja dalį paslaugų. Skelbimuose apie pirkimą ir kvietime teikti paraiškas griežtai draudžiama nurodyti kitus nei šiame kodekse ir kitose galiojančiose teisės nuostatose numatytieji reikalavimus. Tokie reikalavimai bet kuriuo atveju yra niekiniai.“

9 Šio kodekso 89 straipsnio, susijusio su galimybe naudotis kitų subjektų pajėgumais, 1 dalyje numatyta:

„Ekonominės veiklos vykdytojas atskirai arba dalyvaudamas grupėje, kaip nurodyta 45 straipsnyje, gali konkretaus pirkimo atveju atitikti 83 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ekonomines, finansines, technines ir profesines sąlygas, kad galėtų dalyvauti konkurso procedūroje, ir, išskyrus 80 straipsnyje numatytus reikalavimus, remtis kitų subjektų, įskaitant dalyvaujančius grupėje, pajėgumais, neatsižvelgiant į jo ryšius su šiais subjektais. <…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 SRR pradėjo viešojo pirkimo procedūrą siekdama sudaryti sutartį dėl rūšiuotų ir nerūšiuotų kietųjų komunalinių atliekų ir jiems prilyginamų atliekų šalinimo, rinkimo ir vežimo į tvarkymo įrenginius bei kitų visuomenės higienos paslaugų teikimo jos aptarnaujamose 33 savivaldybėse. Bendra pirkimo vertė – 42 005 042,16 EUR be pridėtinės vertės mokesčio (PVM), o numatytos sudaryti sutarties trukmė – septyneri metai; pirkimas buvo suskaidytas į tris dalis. Skelbime apie pirkimą dėl kiekvienos pirkimo dalies buvo nurodyti būtini ekonominio, finansinio ir techninio pajėgumo reikalavimai. Be to, sudarant sutartį buvo numatyta taikyti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijų, remiantis geriausiu kokybės ir kainos santykiu.

11 Dėl 2 pirkimo dalies, kurios vertė 19 087 724,73 EUR ir kuri susijusi su paslaugų teikimu 11 savivaldybių, sutartis buvo sudaryta su laikinuoju įmonių susivienijimu, kuriam priklausė *ditta individuale Pippo Pizzo*, *Onofaro Antonino Srl* ir *Gial Plast Srl* (toliau – *ATI Pippo Pizzo*), o laikinasis įmonių susivienijimas, kuriam priklausė *Caruter Srl* ir *Gilma Srl* (toliau – *ATI Caruter*), konkurse užėmė antrąją vietą.

12 *ATI Caruter* pateikė skundą *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicilijos regiono administracinis teismas, Italija) dėl sprendimo sudaryti sutartį su *ATI Pippo Pizzo*. Pastaroji pateikė priešpriešinį skundą dėl sprendimo leisti *ATI Caruter* dalyvauti konkurse.

13 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu šis teismas patenkino pagrindinį skundą ir panaikino sprendimą leisti *ATI Pippo Pizzo* dalyvauti konkurse ir sudaryti su ja sutartį. Išnagrinėjęs priešpriešinį skundą jis taip pat panaikino sprendimą leisti *ATI Caruter* dalyvauti konkurse.

14 Šis teismas pažymėjo, kad pagal Viešųjų pirkimų kodekso 83 straipsnio 8 dalį, siejamą su 89 straipsniu, įgaliotoji įmonė visada gali remtis kitų grupei priklausančių ekonominės veiklos vykdytojų pajėgumais, tačiau su sąlyga, kad ji pati atitinka leidimo dalyvauti konkurse sąlygas ir teikia didžiąją paslaugų dalį, palyginti su kitais ekonominės veiklos vykdytojais. Nagrinėjamu atveju pati *ditta individuale Pippo Pizzo* neatitiko pagrindinėje byloje nagrinėjamame skelbime apie pirkimą numatytų sąlygų ir negalėjo remtis kitų laikinajam įmonių susivienijimui, kurio įgaliotinė ji buvo, priklausančių įmonių pajėgumais.

15 *ATI Caruter* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicilijos regiono administracinės justicijos taryba, Italija). Savo ruožtu *ATI Pippo Pizzo* pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą dėl minėto sprendimo.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pirmosios instancijos teismo pateiktas Viešųjų pirkimų kodekso aiškinimas, pagal kurį įgaliotinis bet kuriuo atveju turi atitikti leidimo dalyvauti konkurse sąlygas ir teikti didžiąja dalį paslaugų, gali prieštarauti Direktyvos 2014/24 63 straipsniui, nes šiame straipsnyje akivaizdžiai neribojama ekonominės veiklos vykdytojo galimybė naudotis trečiųjų ūkio subjektų pajėgumais.

17 Šiomis aplinkybėmis *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicilijos regiono administracinės justicijos taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal Direktyvos [2014/24] 63 straipsnį, kuriame įtvirtinta galimybė remtis kitų subjektų pajėgumais, siejamą su SESV 49 ir 56 straipsniuose įtvirtintais įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas principais, draudžiama taikyti Italijos [Viešųjų pirkimų kodekso] 83 straipsnio 8 dalies [trečiame] sakinyje numatytas nacionalinės teisės nuostatas, reglamentuojančias „atrankos kriterijus ir [konkurso] pasiūlymų trūkumų šalinimą“, pagal kurias, įgaliotinis, kuris remiasi kitų subjektų pajėgumais (ši galimybė numatyta [Viešųjų pirkimų kodekso] 89 straipsnyje), visais atvejais turi atitikti reikalavimus ir teikti didžiąją dalį paslaugų?“

Prašymas taikyti pagreitintą procedūrą

18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė, kad šiai bylai būtų taikoma Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje numatyta pagreitinta procedūra.

19 Grįsdamas savo prašymą šis teismas nurodė, kad šioje byloje keliamas principinis klausimas, turintis įtakos ekonominės veiklos vykdytojų, norinčių pasinaudoti trečiosios įmonės pajėgumais, kad galėtų dalyvauti viešojo konkurso procedūroje, sprendimams, ir kad šis klausimas yra daugelio bylų Italijos teismuose dalykas. Be to, pagrindinėje byloje nagrinėjamos viešojo pirkimo procedūros tęsimas priklauso nuo Teisingumo Teismo sprendimo, nes jis jau yra priėmęs sprendimą dėl visų kitų argumentų. Galiausiai šio viešojo pirkimo 2 dalis susijusi su kietųjų komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo paslaugomis bei kitomis visuomenės higienos paslaugomis vienuolikai Sicilijos regiono savivaldybių, ir jos vertė yra 19 087 724,73 EUR.

20 Pažymėtina, kad Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.

21 Visų pirma, kalbant apie tai, kad dėl pateikto klausimo Italijos teismuose iškelta daug bylų, reikia priminti, kad Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta pagreitinta procedūra yra procesinė priemonė, skirta reaguoti į ypatingą nepaprastąją padėtį (2010 m. rugpjūčio 31 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *UEFA ir British Sky Broadcasting*, C-228/10, nepaskelbta Rink., EU:C:2010:474, 6 punktas; 2017 m. gruodžio 20 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *M. A. ir kt.*, C-661/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:1024, 17 punktas, taip pat 2019 m. sausio 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Adusbef ir kt.*, C-686/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:68, 11 punktas).

22 Didelis asmenų ar teisinių situacijų, kuriems pateiktas klausimas gali turėti įtakos, skaičius savaime negali būti išimtinė aplinkybė, galinti pateisinti pagreitintos procedūros taikymą (2018 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Vitali*, C-63/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:199, 17 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

23 Antra, kiek tai susiję su tuo, kad sprendimas pagrindinėje byloje priklauso nuo Teisingumo Teismo atsakymo į pateiktą klausimą, iš jurisprudencijos matyti, kad vien teisės subjektų suinteresuotumas, nors ir teisėtas, kuo greičiau nustatyti iš Sąjungos teisės kylančių jų teisių apimtį negali įrodyti, kad egzistuoja išimtinė aplinkybė, kaip tai suprantama pagal Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį (2018 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Vitali*, C-63/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:199, 18 punktas).

24 Dėl tariamos pagrindinėje byloje nagrinėjamo viešojo pirkimo dalyką sudarančių darbų skubos reikia pažymėti, kad reikalavimas per trumpą laiką išnagrinėti Teisingumo Teismui perduotą ginčą negali kilti vien dėl to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo užtikrinti greitą šio ginčo išsprendimą, ar vien dėl aplinkybės, kad vėlavimas atlikti viešojo pirkimo dalyką sudarančius darbus ar jų stabdymas gali sukelti neigiamų pasekmių suinteresuotiems asmenims (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija / Lenkija*, C-193/07, nepaskelbta Rink., EU:C:2007:465, 13 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2018 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Vitali*, C-63/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:199, 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

25 Galiausiai, kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamo pirkimo vertę, pažymėtina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją ekonominiai interesai, kad kokie svarbūs ir teisėti jie būtų, savaime negali pateisinti pagreitintos procedūros taikymo (2017 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Abanca Corporación Bancaria*, C-70/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:227, 13 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Šiomis aplinkybėmis, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, 2021 m. sausio 13 d. Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė netenkinti prašymo taikyti pagreitintą procedūrą.

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

27 Italijos vyriausybė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas, nes jame iškelta problema yra hipotetinė, ir mano, kad šio prašymo svarba specifiniam pagrindinės bylos dalykui neįrodyta.

28 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant pagal SESV 267 straipsnį, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, jei pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2018 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality ir Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas ar galiojimo įvertinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (šiuo klausimu žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 29 punktą ir 2021 m. kovo 26 d. Nutarties *Fedasil*, C-134/21, EU:C:2021:257, 48 punktą).

30 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad prejudicinis klausimas pateiktas dėl Sąjungos teisės nuostatų, konkrečiai kalbant, Direktyvos 2014/24 63 straipsnio, išaiškinimo ir kad sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą faktinės ir teisinės aplinkybės nurodytos pakankamai aiškiai, kad Teisingumo Teismas galėtų nustatyti šio klausimo apimtį.

31 Be to, šioje byloje nėra akivaizdu, kad prašomas išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis arba dalyku ar kad problema yra hipotetinė. Iš tiesų, nors pagal Direktyvos 2014/24 63 straipsnį perkančiosioms organizacijoms leidžiama tik reikalauti, kad grupės vadovaujanti įmonė pati atliktų „tam tikras esmines užduotis“, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad įmonė, su kuria sudaryta pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis, buvo pašalinta iš pirkimo procedūros dėl to, kad neatliko „didžiosios dalies“ darbų, kaip to reikalaujama pagal Viešųjų pirkimų kodekso 83 straipsnio 8 dalį.

32 Todėl akivaizdu, kad būtina gauti Teisingumo Teismo atsakymą dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašomo išaiškinimo, kad pastarasis teismas galėtų priimti savo sprendimą.

33 Taigi, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinio klausimo

34 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 63 straipsnis, siejamas su SESV 49 ir 56 straipsniais, turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias viešojo pirkimo procedūroje dalyvaujančios ekonominės veiklos vykdytojų grupės įgaliotoji įmonė turi atitikti skelbime apie pirkimą numatytus kriterijus ir teikti didžiąją dalį perkamų paslaugų.

35 Visų pirma reikia nurodyti, kad, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, Direktyva 2014/24 taikoma pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms. Be to, svarbu pažymėti, kad remiantis šios direktyvos 1 konstatuojamąja dalimi šios direktyvos nuostatos turi būti aiškinamos laikantis įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas principų bei iš jų kylančių principų. Taigi pateikto klausimo nereikia atskirai nagrinėti remiantis SESV 49 ir 56 straipsniais (pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Ciclat*, C-199/15, EU:C:2016:853, 25 punktą). Kadangi šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą iš esmės nekeliamas joks naujas klausimas dėl įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas principų ar dėl iš jų kylančių principų, pakanka išnagrinėti pateiktą prejudicinį klausimą remiantis Direktyva 2014/24.

36 Šios direktyvos 63 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, kiek tai susiję su ekonominės ir finansinės būklės, taip pat techninio ir profesinio pajėgumo kriterijais, ekonominės veiklos vykdytojas dėl konkretaus pirkimo gali remtis kitų subjektų pajėgumu ir kad tomis pačiomis sąlygomis ekonominės veiklos vykdytojų grupė gali remtis grupės dalyvių arba kitų subjektų pajėgumu. Be to, jo 2 dalyje patikslinama, kad tam tikrų rūšių pirkimų, įskaitant paslaugų pirkimą, atveju „perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad tam tikras esmines užduotis tiesiogiai atliktų pats konkurso dalyvis, o kai pasiūlymą teikia <…> ekonominės veiklos vykdytojų grupė – tos grupės dalyvis“.

37 Reikalaujant, kad ekonominės veiklos vykdytojų grupės įgaliotoji įmonė teiktų didžiąją dalį paslaugų, palyginti su visais grupės dalyviais, t. y. teiktų didžiąją dalį visų perkamų paslaugų, Viešųjų pirkimų kodekso 83 straipsnio 8 dalyje įtvirtinta griežtesnė sąlyga nei numatytoji Direktyvoje 2014/24, kurioje perkančiajai organizacijai tik leidžiama skelbime apie pirkimą numatyti, kad tam tikras esmines užduotis turės tiesiogiai atlikti ekonominės veiklos vykdytojų grupės dalyvis.

38 Pagal šia direktyva nustatytą tvarką pačios perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad tam tikras esmines užduotis tiesiogiai atliktų pats konkurso dalyvis arba, jei pasiūlymą teikia Direktyvos 2014/24 19 straipsnio 2 dalyje numatyta ekonominės veiklos vykdytojų grupė, – tos grupės dalyvis, o pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinę teisę būtent nacionalinės teisės aktų leidėjas dėl visų Italijoje vykdomų viešųjų pirkimų horizontaliai įpareigojo, kad ekonominės veiklos vykdytojų grupės įgaliotinis teiktų didžiąją dalį paslaugų.

39 Tiesa, Direktyvos 2014/24 19 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad valstybės narės gali nustatyti standartines sąlygas, paaiškinančias, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupės turi įvykdyti ekonominės ir finansinės būklės ar techninių ir profesinių pajėgumų reikalavimus, nurodytus šios direktyvos 58 straipsnyje.

40 Vis dėlto, nors pajėgumas atlikti esmines užduotis patenka į sąvoką „techniniai pajėgumai“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/24 19 ir 58 straipsnius, o tai leidžia nacionalinės teisės aktų leidėjui jį įtraukti į šios direktyvos 19 straipsnio 2 dalyje numatytas standartines sąlygas, Viešųjų pirkimų kodekso 83 straipsnio 8 dalies trečiame sakinyje įtvirtinta taisyklė, pagal kurią ekonominės veiklos vykdytojų grupės įgaliotinis įpareigojamas pats tiesiogiai atlikti didžiąją dalį užduočių, viršija tai, kas leidžiama pagal šią direktyvą. Iš tiesų tokia taisyklė ne tik patikslina, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupė turi užtikrinti pirkimo sutarčiai vykdyti būtinų žmogiškųjų ir techninių išteklių turėjimą, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 19 straipsnio 2 dalį, siejamą su jos 58 straipsnio 4 dalimi, bet reglamentuoja patį sutarties vykdymą ir reikalauja, kad jį daugiausia užtikrintų grupės įgaliotinis.

41 Galiausiai tiesa, kad pagal Direktyvos 2014/24 63 straipsnio 2 dalį perkančiosios organizacijos gali reikalauti, be kita ko, paslaugų pirkimo atveju, kad „tam tikras esmines užduotis“ atliktų ekonominės veiklos vykdytojų grupės dalyvis.

42 Vis dėlto, nepaisant nedidelių įvairių Direktyvos 2014/24 kalbinių versijų skirtumų, iš žodžių „tam tikros esminės užduotys“, vartojamų keliose šios direktyvos kalbinėse versijose, įskaitant versijas prancūzų (*certaines tâches essentielles*) ir italų (*taluni compiti essenziali*) kalbomis, taip pat iš žodžių „tam tikros kritinės užduotys“, vartojamų kitose šios direktyvos versijose, įskaitant versijas ispanų (*determinadas tareas críticas*), vokiečių (*berstimmte kritische Aufgaben*), anglų (*certain critical tasks*), nyderlandų (*bepaalde kritieke taken*) ir rumunų (*anumite sarcini critice*) kalbomis, aiškiai matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino – ir tai patvirtina tos pačios direktyvos 1 ir 2 konstatuojamosiose dalyse nurodyti tikslai – apriboti pavieniams įmonių grupės dalyviams galimus nustatyti įpareigojimus, laikydamasis kokybinio, o ne vien kiekybinio požiūrio, kad paskatintų įmonių grupes, kaip antai laikinas mažųjų ir vidutinių įmonių asociacijas, dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose. Viešųjų pirkimų kodekso 83 straipsnio 8 dalies trečiame sakinyje įtvirtintas reikalavimas, kuris apima „didžiosios paslaugų dalies teikimą“, prieštarauja tokiam požiūriui, viršija Direktyvos 2014/24 63 straipsnio 2 dalyje vartojamas tikslines formuluotes ir taip kenkia Sąjungos teisės aktais šioje srityje siekiamam tikslui atverti viešuosius pirkimus kuo platesnei konkurencijai ir sudaryti palankesnes sąlygas mažosioms ir vidutinėms įmonėms dalyvauti (2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *Pizzo*, C-27/15, EU:C:2016:404, 27 punktas).

43 Be to, nors Direktyvos 2014/24 63 straipsnio 2 dalyje perkančiosioms organizacijoms tik leidžiama reikalauti, be kita ko, perkant paslaugas, kad tam tikras užduotis atliktų vienas ar kitas ekonominės veiklos vykdytojų grupės dalyvis, Viešųjų pirkimų kodekso 83 straipsnio 8 dalyje nustatytas reikalavimas, kad didžiąją dalį paslaugų teiktų tik grupės įgaliotinis ir jokios kitos joje dalyvaujančios įmonės, ir taip nepagrįstai susiaurinama Direktyvos 2014/24 63 straipsnio 2 dalyje vartojamų formuluočių prasmė ir apimtis.

44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/24 63 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias viešojo pirkimo procedūroje dalyvaujančios ekonominės veiklos vykdytojų grupės įgaliotoji įmonė turi atitikti skelbime apie pirkimą numatytus kriterijus ir teikti didžiąją dalį perkamų paslaugų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, 63 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias viešojo pirkimo procedūroje dalyvaujančios ekonominės veiklos vykdytojų grupės įgaliotoji įmonė turi atitikti skelbime apie pirkimą numatytus kriterijus ir teikti didžiąją dalį perkamų paslaugų.

Parašai.